

Spis treści

WPROWADZENIE.....	13
-------------------	----

Rozdział I

Hanna Perło, Gertruda Uścińska, Hanna Zalewska

ZASIŁKI CHOROBOWE	16
1. Charakter świadczeń	16
2. Aktualny stan prawny	17
2.1. Podstawowe akty prawne.....	17
2.2. Wynagrodzenie chorobowe i zasiłek chorobowy.....	17
2.3. Okresy wypłaty.....	18
2.4. Płatnicy zasiłków chorobowych	19
2.5. Składka na ubezpieczenie chorobowe.....	19
3. Publicznie dyskutowane propozycje zmian w zakresie obciążenia pracodawców wydatkami z tytułu niezdolności do pracy z powodu choroby.....	20
3.1. Ekspertyza Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych „Umowa społeczna”	20
3.2. Projekt nowelizacji Kodeksu pracy – propozycja posłów Klubu Parlamentarnego Platformy Obywatelskiej.....	20
3.3. Propozycja Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Pracy	21
4. Standardy międzynarodowe.....	21
4.1. Międzynarodowa Organizacja Pracy – Konwencje nr 102 i nr 130.....	22
4.2. Dokumenty Rady Europy – Europejski Kodeks Zabezpieczenia Społecznego i Zrewidowany Europejski Kodeks Zabezpieczenia Społecznego.....	23
5. Rozwiązania w państwach europejskich.....	24
6. Analiza statystyczna	28
7. Propozycje zmian – możliwości zmniejszenia odpowiedzialności i obciążeń pracodawców	30
7.1. Zmniejszenie liczby dni, za które pracodawca ma obowiązek wypłaty wynagrodzenia za okres choroby	30
7.2. Niewypłacanie wynagrodzenia i zasiłku chorobowego za pierwszy dzień każdej nieprzerwanej niezdolności do pracy	33
7.3. Przejmowanie przez ZUS wypłaty zasiłków finansowanych z FUS od płatników składek.....	35

Rozdział II

*Bożena Balcerzak-Paradowska, Hanna Perło, Dorota Bieniasz,
Gertruda Uścińska, Małgorzata Rusewicz, Hanna Zalewska*

ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU MACIERZYŃSTWA	38
1. Charakter świadczeń	38
2. Aktualny stan prawny	39
2.1. Świadczenia z systemu ubezpieczeniowego	39

2.2. Przedłużenie ochrony po ustaniu zatrudnienia – bezrobotni	42
2.3. Świadczenia z tytułu ochrony macierzyństwa w systemie zaopatrzeniowym	43
2.4. Ochrona pracy i opieka zdrowotna nad kobietami w okresie ciąży i porodu	44
2.5. Osoby nieuprawnione do świadczeń z tytułu macierzyństwa	47
3. Projektowane zmiany	48
3.1. Projekt rządowy – projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw	48
3.2. Projekty senackie	49
3.3. Projekt poselski	49
3.4. Ocena istniejącego systemu i proponowanych zmian	50
4. Świadczenia z tytułu macierzyństwa – standardy międzynarodowe	51
5. Rozwiązania w innych krajach	52
6. Analiza statystyczna	55
7. Propozycje rozwiązań	57
7.1. Wprowadzenie okresowego zasiłku macierzyńskiego	57
7.2. Zmiana charakteru „becikowego”	59
7.3. Obniżenie wysokości zasiłku macierzyńskiego za okresy powyżej 18, 20 i 28 tygodni	59
7.4. Skutki finansowe etapowego wydłużania wymiaru urlopu macierzyńskiego	60

Rozdział III

Bożena Balcerzak-Paradowska, Dorota Bieniasz, Hanna Perło, Anna Ruzik

ŚWIADCZENIA RODZINNE	63
1. Charakter świadczeń	63
2. Aktualny stan prawny	64
3. Projektowane zmiany	67
4. Standardy międzynarodowe	68
5. Rozwiązania w innych krajach	69
6. Analiza statystyczna	76
6.1. Wydatki na świadczenia rodzinne i świadczeniobiorcy	76
6.2. Wsparcie dochodowe samotnych rodziców i rodzin wielodzietnych	78
7. Propozycje rozwiązań	80

Rozdział IV

Gertruda Uścińska, Hanna Zalewska

RENTY Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY	83
1. Charakter świadczeń	83
2. Aktualny stan prawny	84
3. Propozycje publicznie dyskutowane	86
4. Standardy międzynarodowe	89
5. Rozwiązania w innych krajach	93
6. Analiza statystyczna	97
6.1. Renty z tytułu niezdolności do pracy wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	97
7. Propozycje rozwiązań	100

Rozdział V

ŚWIADCZENIA EMERYTALNE.....102

Gertruda Uścińska, Anna Ruzik, Hanna Zalewska

1. Zmiany w zakresie wieku emerytalnego.....	102
1.1. Charakter świadczenia.....	102
1.2. Aktualny stan prawny.....	104
1.3. Propozycje poddane publicznej dyskusji.....	108
1.4. Standardy międzynarodowe.....	111
1.5. Rozwiązania w wybranych krajach europejskich.....	112
1.6. Analiza statystyczna obecnych rozwiązań.....	114
1.7. Propozycje zmian.....	116

Hanna Zalewska, Gertruda Uścińska, Małgorzata Rusewicz

2. Waloryzacja świadczeń emerytalno-rentowych.....	119
2.1. Pojęcie waloryzacji.....	119
2.2. Zasady waloryzacji.....	122
2.3. Publicznie dyskutowane propozycje zmian zasad waloryzacji.....	126
2.4. Propozycje zmian mechanizmu waloryzacji świadczeń i ich finansowe skutki.....	127

Tadeusz Szumlicz

3. Wpłata świadczeń z kapitałowej części systemu emerytalnego.....	130
3.1. Wpłata świadczeń emerytalnych z kapitałowej części systemu emerytalnego.....	130
3.2. Problem instytucjonalny wypłaty świadczeń.....	136
3.3. Uwagi o funkcjonowaniu systemu o rozwiązaniach kapitałowych.....	138

Tadeusz Szumlicz

4. Reforma Indywidualnych Kont Emerytalnych.....	140
4.1. IKE na tle zmiany systemu zabezpieczenia emerytalnego.....	140
4.2. Ocena dotychczasowej koncepcji dodatkowego oszczędzania na cele emerytalne w formie IKE.....	141
4.3. Zasadniczo błędna „filozofia” IKE.....	146
4.4. Krytyka proponowanych zmian.....	148

Rozdział VI

*Bożena Balcerzak-Paradowska, Małgorzata Rusewicz, Dorota Bieniasz**Gertruda Uścińska, Hanna Zalewska*

ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU ŚMIERCI ŻYWICIELA RODZINY.....150

1. Charakter świadczeń.....	150
2. Aktualny stan prawny.....	151
2.1. Charakter prawny renty rodzinnej.....	151
2.2. Warunki przyznania i wypłaty renty rodzinnej z ubezpieczenia rentowego.....	151
2.3. Świadczenia przysługujące z ubezpieczenia wypadkowego.....	158
2.4. Jednorazowe odszkodowanie.....	160
2.5. Rozstrzygnięcia wspólne dla renty rodzinnej wypadkowej oraz dla jednorazowego odszkodowania.....	161
2.6. Dodatek dla sieroty zupełnej.....	162
2.7. Zasiłek pogrzebowy.....	163

3. Publicznie dyskutowane propozycje dotyczące świadczeń w razie śmierci żywiciela rodziny.....	164
4. Standardy międzynarodowe.....	165
5. Rozwiązania w innych krajach	167
6. Analiza statystyczna	170
7. Propozycje zmian i ich skutki finansowe.....	175
7.1. Podwyższenie minimalnego wieku wymaganego do przyznania renty rodzinnej dla wdowy lub wdowca.....	175
7.2. Wprowadzenie dodatku do renty rodzinnej dla dzieci będących półsierotami.....	175
7.3. Wprowadzenie wyższego wymiaru rent rodzinnych.....	176
7.4. Skutki finansowe	176

Rozdział VII

Gertruda Uścińska, Andrzej Szybkie, Hanna Zalewska

ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHOROÓB ZAWODOWYCH	180
1. Charakter prawny ochrony z tytułu wypadku przy pracy i choroby zawodowej	180
2. Aktualny stan prawny	181
2.1. Podstawowe regulacje.....	181
2.2. Pojęcie wypadku przy pracy i choroby zawodowej	181
2.3. Zakres podmiotowy ubezpieczenia wypadkowego	183
2.4. Zakres świadczeń przysługujących z ubezpieczenia wypadkowego w systemie powszechnym w Polsce.....	186
3. Publicznie dyskutowane propozycje dotyczące zakresu osobowego ubezpieczenia wypadkowego i możliwości wprowadzenia dobrowolnego ubezpieczenia.....	187
4. Obowiązkowe i dobrowolne ubezpieczenie wypadkowe w świetle standardów europejskich	190
4.1. Standardy MOP i Rady Europy	190
5. Rozwiązania w wybranych krajach europejskich	193
6. Analiza statystyczna obecnych rozwiązań.....	195
7. Propozycje rozwiązań oraz skutki finansowe	196
7.1. Propozycje rozwiązań na przyszłość.....	196
7.2. Skutki finansowe niektórych proponowanych rozwiązań	201

Rozdział VIII

Anna Wilmowska, Dionizy Bilski, Andrzej Kwolek, Małgorzata Rusewicz, Andrzej Szybkie

ORZECZNICTWO LEKARSKIE I REHABILITACJA W ZABEZPIECZENIU SPOŁECZNYM	203
1. Istota orzecznictwa lekarskiego	203
2. Orzecznictwo lekarskie w zabezpieczeniu społecznym.....	207
2.1. Ewolucja rozwiązań.....	207
2.2. Zmiany wprowadzane od 1996 roku.....	210
3. Orzecznictwo o czasowej niezdolności do pracy spowodowanej chorobą	213
3.1. Aktualny stan prawny.....	213
3.2. Proponowane zmiany.....	216

4. Rola rehabilitacji w zapobieganiu niepełnosprawności	218
4.1. Proponowane zmiany	221
5. Orzecznictwo dotyczące niepełnosprawności	221
5.1. Aktualny stan prawny	221
5.2. Instytucje stosujące orzecznictwo	226
6. Orzecznictwo o długotrwałej niezdolności do pracy spowodowanej naruszeniem sprawności organizmu (niepełnosprawnością)	228
6.1. Stan aktualny	228
6.2. Sądowe postępowanie odwoławcze w orzecznictwie o niepełnosprawności i niezdolności do pracy	233
6.3. Wpływ instytucji zabezpieczenia społecznego na orzecznictwo lekarskie realizowane na ich potrzeby	234
7. Systemy orzecznictwa lekarskiego w innych krajach	236
7.1. Przegląd rozwiązań funkcjonujących w zakresie orzecznictwa lekarskiego w wybranych krajach europejskich	238
7.2. Konkluzje	242
8. Propozycje zmian dotyczących orzecznictwa lekarskiego	243
8.1. Propozycje o charakterze ogólnym	243
8.2. Propozycje w zakresie orzecznictwa o długotrwałej niezdolności do pracy z powodu niepełnosprawności	246
8.3. Propozycje w zakresie orzecznictwa o długotrwałej częściowej niezdolności do pracy z powodu niepełnosprawności	247
8.4. Propozycje w zakresie orzecznictwa o długotrwałej całkowitej niezdolności do pracy z powodu niepełnosprawności	248
8.5. Propozycje w zakresie orzecznictwa o niezdolności do samodzielnej egzystencji	248
8.6. Propozycje w zakresie orzecznictwa o niepełnosprawności dorosłych	249
8.7. Propozycje w zakresie orzecznictwa o niepełnosprawności dzieci	249
8.8. Propozycje w zakresie wykraczającym poza zagadnienia orzecznictwa lekarskiego, chociaż z nim związane	249
9. Konkluzje	249
10. Rekomendacje	250

Rozdział IX

Anna Wilmowska, Piotr Błędowski

ZAŁOŻENIA DO UBEZPIECZENIA PIELEGNACYJNEGO	252
1. Ubezpieczenie społeczne pielęgnacyjne – idea i propozycje rozwiązań	252
1.1. Uwagi ogólne	252
1.2. Propozycje dotyczące społecznego ubezpieczenia pielęgnacyjnego	260
1.3. Propozycje dotyczące stopni niesamodzielności	265
1.4. Świadczeniodawcy w ubezpieczeniu pielęgnacyjnym	265
1.5. Świadczenia dla osób niesamodzielnych	266
1.6. Kasa Ubezpieczenia Pielęgnacyjnego	269
1.7. Krajowa Rada ds. Osób Niesamodzielnych	269
1.8. Składka na ubezpieczenie pielęgnacyjne	270
1.9. Uwagi dodatkowe	271

Rozdział X

Ewa Brożyna, Andrzej Barczyński, Ewa Giermanowska

AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

ANALIZA ROZWIĄZAŃ. PROPOZYCJE NA PRZYSZŁOŚĆ272

1. Polityka społeczna państwa wobec osób niepełnosprawnych.....	272
1.1. Warsztaty terapii zajęciowej i turnusy rehabilitacyjne.....	274
1.2. Zakłady aktywności zawodowej	275
1.3. Zakłady pracy chronionej	276
1.4. Wsparcie osób niepełnosprawnych w prowadzonej przez nie działalności gospodarczej.....	281
1.5. Dodatkowe uprawnienia pracownicze osób niepełnosprawnych	282
2. System finansowania rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych	285
3. Wsparcie państwa dla pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne	286
3.1. Dofinansowanie do wynagrodzeń osób niepełnosprawnych.....	286
3.2. Zwrot kosztów przystosowania stanowiska pracy, adaptacji pomieszczeń, adaptacji lub nabycia urządzeń.....	291
3.3. Zwrot miesięcznych kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy	293
3.4. Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy i kosztów płacy osoby niepełnosprawnej	293
3.5. Zwolnienia z wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	294
3.6. Dofinansowanie do składek na ubezpieczenia społeczne pracowników będących osobami niepełnosprawnymi	297
4. Realne bariery wstrzymujące aktywizację zawodową niepełnosprawnych	300
4.1. Bariery zatrudniania młodzieży niepełnosprawnej	310
4.2. Rekomendacje	311
5. Propozycja zmian w systemie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych	313
5.1. Jakie są główne zagrożenia dla systemu i dlaczego zmiany są konieczne?	314
5.2. Postulowane kierunki zmian w modelu organizacji i wsparcia finansowego.....	315
5.3. Propozycje zmian systemowych	316

SUMMARY	321
---------------	-----

LITERATURA	324
------------------	-----

DOKUMENTY KRAJOWE I MIĘDZYNARODOWE.....	330
---	-----